

תפ"ח 13729/09/12 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 13729-09-12 מדינת ישראל נ' פלוני(עציר)

בפני
כב' השופט אזולאי- אב"ד
כב' השופט זלוצ'ובר
כב' השופטת רז-לוי
בעניין: מדינת ישראל
נגד
פלוני (עציר)

גזר דין

ניתן לפרסם את גזר הדין, עם זאת אין לפרסם את שם המתלוננת או את שם הנאשם וכל פרט אחר שיש בו כדי לזהותם.

השופטת י' רז-לוי

ההליך

הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות, בהכרעת דין מיום 20.2.2014 בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום - עבירה של ניסיון רצח לפי סעיף 305 (1) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "החוק").

כעולה מכתב האישום וכמפורט בהכרעת הדין, הנאשם עוד קודם ליום 30.8.12, היה בדיכאון וחשב על כך שימית את המתלוננת, בתו, את אשתו ואף תכנן להתאבד. באותו בוקר - ב-30.8.12, הנאשם העיר את המתלוננת על מנת שתתארגן ותלך לבית הספר. המתלוננת ככל הנראה התמהמה לקום, ובהמשך כשנכנס לחדרה ואמר לה שצריך ללכת, היא השיבה בטון כעוס שהיא יודעת, מה שעצבן את הנאשם. בשלב זה הנאשם לפת את צווארה בשתי ידיו, חנק אותה, ובעוד היא מנסה להודפו ולחייג לאמה בטלפון הסלולרי ומבקשת ממנו שיפסיק. הנאשם השכיב את המתלוננת על המיטה והמשיך לחנוק אותה בידי, עד שהפסיקה להיאבק ואז הוציא חגורה מן המכנסיים שלבשה, כרך אותה סביב צווארה וחנק אותה באמצעותה. כתוצאה מהחניקה פניה של המתלוננת הכחילו והיא איבדה את הכרתה. הנאשם שראה כי היא מחוסרת הכרה וסבר שהיא מתה, חדל מלחנוק אותה. אז יצא מן הבית ושאל את השכנים מהו מספר הטלפון של המשטרה והזעיק את המשטרה תוך שדיווח כי כמעט הרג את בתו ואף חזר וביקש בשיחה כי השוטרים יגיעו במהירות לביתו.

הנאשם לא כפר בכך שחנק את בתו ובהשתלשלות האירועים, כפי שתוארה בכתב האישום, פרט לכך, שטען שהוא זכאי לפטור עקב חרטה, שכן הפסיק את מעשיו ואף הזמין משטרה ואמבולנס. עוד טען הנאשם, וזאת על רקע האמור בחוות דעת פסיכיאטרית שהוגשה מטעמו, כי יש מקום לפטור אותו מאחריות פלילית למעשיו, שכן, עובר לאירוע נשוא כתב האישום, סבל מדיכאון קשה, לא היה מסוגל לאכול ולישון, הזניח את עצמו ולאור מצבו הנפשי לא היה מודע למעשה למעשיו, שכן הדבר היה ממש כמו בתוך חלום, כאשר הנאשם ציין כי לא הבין איך הדברים קרו.

בהכרעת הדין דחינו את טענת הנאשם בדבר תחולתו של סייג אי שפיות הדעת, שכן מצאנו שלא היתה אינדיקציה למצב פסיכוטי בעת ביצוע המעשים ואף לא בעברו של הנאשם. עם זאת ציינו כי הן מעדויות המתלוננת ואמה במשטרה, והן מתיעוד רפואי שהיה קיים בתיק, עלה כי לא הייתה מחלוקת שהנאשם היה בדיכאון עובר לאירוע וכי הנאשם סבל ממצב דכאוני וממצב נפשי ירוד, הן בתקופות מסוימות לאורך השנים והן בתקופה שקדמה לאירועים מושא כתב האישום וכי ככל הנראה הייתה לו הפרעת הסתגלות.

עוד ציינו בהכרעת הדין, כי אין מחלוקת ש"אותו דיכאון בא לידי ביטוי במצב רוח ירוד מאד, חרדה, מחשבות מוות, ירידה כללית בתפקוד, מחשבות אובדניות עם תכנים קונקרטיים ואף סיכון להתנהגות אובדנית; תחושות של אשמה כלפי עצמו; ומחשבות התואמות למצבי דחק או תסמינים דיסוציאטיביים חמורים" (ראה פסקה 26 להכרעת הדין).

באשר לטענת הפטור עקב חרטה, אף טענה זו נדחתה על ידנו משמצאנו כי אף בהינתן העובדה כי הנאשם הזמין את המשטרה והן את מד"א מיד לאחר שביצע את מעשה החנק של בתו, הרי כאשר ממכלול הראיות, עולה כי הנאשם הפסיק לחנוק את המתלוננת רק לאחר שאבדה את הכרתה והוא ר סבר כי היא מתה, ומכאן אותה חרטה באה למעשה לאחר שהושלמה עבירת ניסיון הרצח.

לאחר הרשעת הנאשם, עתר בא כוחו להגשת תסקיר בעניינו, אשר יפרט את נסיבותיו האישיות, הייחודיות ובשים לב לעובדה, שמדובר בנאשם נעדר עבר פלילי, ולאחר קבלת התסקיר, נשמעו טיעוני הצדדים לעונש.

טיעוני הצדדים

ב"כ המאשימה טענה שנסיבות העבירה בעניינו חמורות, שכן הנאשם תכנן שבועיים את ביצוע המעשה אותו ביצע בצורה ברוטאלית כאשר חנק אותה בשתי ידיו ולא הסתפק אך בכך ועשה שימוש גם בחגורת מכנסיה והפסיק את מעשיו רק כשסבר שהיא מתה. העובדה שהמעשה בוצע כלפי בתו הקטינה תוך שניצל את אמונה הטבעי בו אף היא נסיבה לחומרה. בכך, הנאשם פגע במעשיו בערכים המוגנים של קדושת החיים ושלמות גופה של בתו הקטינה.

המאשימה הדגישה, כי בהתאם לפסיקה יש להשית עונשים חמורים על מעשי אלימות אף לצורך הרתעה ואינטרס הציבור להגנה מפני עבריינים אלימים. ב"כ המאשימה הוסיפה, כי אין בתסקיר שירות המבחן חידוש כלשהו ממה שהיה ידוע בתיק וכי לעמדת המאשימה היא כי יש לקבוע שמתחם העונש ההולם בעבירה בה הורשע הנאשם הינו בין 12-17 שנות מאסר בפועל.

על כן, המאשימה ביקשה כי יגזר על הנאשם מאסר בפועל ממשי ומרתיע במסגרת המתחם המוצע ומאסר מותנה לשיקול דעת בית המשפט.

מטעם הנאשם העידה בתו, היא המתלוננת בתיק זה. בתו סיפרה על הקשר הטוב שהיה לה ולאביה. היא ציינה, כי דעתה עליו לא השתנתה לאחר מה שהיה כי היא מבינה שהוא לא רצה לעשות את מה שעשה, אלא זה נעשה כתוצאה מכך שהמצב הנפשי שלו התדרדר. היא ציינה, כי היא מבקרת את אביה והם משוחחים בטלפון בכל יום וביקשה מבית המשפט להתחשב בו ושהעונש שיוטל עליו יהיה קל והוא ישוב לחיק המשפחה.

ב"כ הנאשם טען, כי הנאשם סבל בתקופה שלפני ביצוע המעשה מדיכאון לאחר שובם של הנאשם ומשפחתו לארץ לאחר כישלון הגירת המשפחה לקנדה. מה גם שמעשיו של הנאשם לא הובילו לבסוף למותה של המתלוננת.

ב"כ הנאשם הדגיש, כי הנאשם מיד הודה במעשיו והתקשר למשטרה ואף הזמין אמבולנס. מעשים אלו לטענת הסניגור מציגים אדם נורמטיבי שדעתו נטרפה עליו. עוד ציין, כי יש להתחשב אף בדבריה של הבת על הנאשם כאשר מדובר בעדות אמתית וכנה.

ב"כ הנאשם צירף פסיקה לפיה במקרים מסוג זה יש לנקוט בענישה מיוחדת.

ב"כ הנאשם טען עוד, כי המתחם אותו הציגה המאשימה אינו מתאים לנסיבות המקרה ואף פסקי הדין אשר הובאו רחוקים שנות אור ממקרה זה. עוד הוסיף, כי במקרה דנא על רקע הנסיבות אשר הובילו את הנאשם לבצע את העבירה, על רקע התנהגותו מיד לאחר המקרה, על רקע התרשמותו של שירות המבחן, העובדה שהנאשם נעדר עבר פלילי, העונש צריך לחרוג לקולא מאותו מתחם שייקבע. על כן לדעתו תקרת המתחם צריכה לעמוד על 8 שנים כאשר לדידו יש להשית על הנאשם עונש נמוך מ- 6 שנות מאסר בפועל.

הנאשם ביקש להוסיף דברים בסיום הדיון וציין בפנינו "אני מתבייש בעיניים של הנוכחים במצב.. אני מאוד מצטער על מעשיי. אני מרגיש לא כמו בן אדם. כמו חיה. ואני מבקש מכבוד בית המשפט להטיל עלי עונש הולם... שמגיע לי ואני חייב לשאת בעונש הזה..". (פרו' מיום 30.6.2014, עמ' 15).

תסקיר שירות המבחן

תסקיר שירות המבחן מפרט את נסיבותיו של הנאשם, בן 48 נשוי ואב למתלוננת, כבת 16 היום. שירות המבחן התרשם, כי ברקע לביצוע העבירה הנאשם היה נתון במצב משברי ממושך שהתאפיין במצוקה נפשית, תחושת אין מוצא, ייאוש, תחושת כישלון ואשמה, חרדות קיום, לחץ ומתח נפשי אשר בשל היעדר טיפול רפואי הסלים עד כדי היעדר שליטה במעשיו בביצוע העבירה.

ממידע שהתקבל, בשירות המבחן, מגרמי הטיפול בכלא עולה, כי הנאשם מוכר לשירות בריאות הנפש בכלא "אוהלי

קידר", נמצא במעקב פסיכיאטרי לאורך כל תקופת מעצרו ונוטל טיפול תרופתי באופן קבוע לצורך ייצוב מצב הרוח. בתחילת המעצר היה נתון להשגחה בשל התרשמות גורמי הטיפול כי הוא סובל מדיכאון ובעל נטיות אובדניות, ואחר התייצבות מצבו הוסרה ההשגחה. מזה כשנה משולב במפעל היצרני בכלא.

באשר ליחסו לעבירה, הנאשם לקח אחריות מלאה. שירות המבחן התרשם, כי הנאשם מתקשה לדבר על נסיבות העבירה וציין כי הדבר מכאיב לו, קשה לו לעכלו ולהתמודד עם מעשיו והשלכותיהם הקשות. הנאשם אף ביטא לדברי שירות המבחן תחושות אשמה, מועקה תמידית והתייסרות על מעשיו ועל הפגיעה במשפחתו. הנאשם סיפר, כי קודם האירוע היה במצב נפשי קשה ופעל באימפולסיביות תוך שהתקשה לשלוט במעשיו, וכי כיום מצבו יציב, תוך שהביע חשש כי השיחה אודות האירוע תגרום להידרדרות במצבו הנפשי.

הנאשם מבין את חומרת העבירה ורוצה לשאת בעונש מאסר מאחר והוא ראוי לכך. הנאשם אף ביטא דאגה ואמפתיה לבתו בעקבות מעשיו באותו האירוע, ואף תאר דאגה ורצון לדאוג לפרנסתן של בתו ואשתו מחוץ לכותלי הכלא.

לאור העובדה כי הנאשם נתון בטיפול, מצבו התייצב והוא גילה הבנה ומודעות לחומרת מעשיו והשלכותיהם, מבטא השלמה עם האפשרות שייגזר עליו עונש מאסר ואף רואה בכך כפרה על מעשיו, מבטא אמפתיה לקורבן ודאגה למשפחתו, סבור שירות המבחן כי באם ימשיך בטיפול ומעקב פסיכיאטרי באופן קבוע במסגרת הקהילה קיימת הפחתה ברמת הסיכון להישנות עבירות דומות בעתיד.

לאור כל האמור, המליץ שירות המבחן כי עונש המאסר שיושת על הנאשם ייקח בחשבון את תקופת מעצרו הממושכת, שיתוף הפעולה עם גורמי הטיפול והתייצבות מצבו הנפשי, רצונה של אשתו כי ישוב לחיק המשפחה והיעדר עבר פלילי. כמו כן, הומלץ מאסר על תנאי כעונש מרתיע.

דין והכרעה

הנאשם כבן 48, הורשע לאחר שמיעת ראיות בניסיון רצח של בתו, כבת 14 בעת ביצוע המעשים.

כפי שתואר לעיל, מעשיו של הנאשם בוצעו כלפי המתלוננת, בתו, ללא כל סיבה ברורה, פרט לכך שככל הנראה הכעיסה אותו בכך שהתמהמה מעט בהיערכותה לבית הספר.

מעשיו של הנאשם הינם מעשים קשים וחמורים. הנאשם חנק את המתלוננת עד לאובדן הכרתה, עד שהיא הכחילה וחרחרה. מעשיו של הנאשם בעלי חומרה מיוחדת בשל כך, שהנאשם לא "הסתפק" בחניקת המתלוננת באמצעות ידיו, אלא הוסיף חטא על פשע והמשיך לחנוק את המתלוננת באמצעות חגורתה, אותה הוציא ממכנסיה, לאחר שהשכיב אותה על המיטה וחנק אותה, והמתלוננת אפסו כוחותיה והיא לא יכלה עוד להתנגד למעשיו.

מטרתו של תיקון 113 לחוק שעניינו הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה [חוק העונשין (תיקון מס' 113)], התשע"ב-2012] הייתה לכוון את שיקול דעתו של השופט בגזירת הדין ולצמצם את פערי הענישה מקום שאינם

מוצדקים, אך זאת תוך הותרת שיקול דעת בידיו בקביעת העונש הסופי [ראו: הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 92) (הבניית שיקול הדעת בענישה), התשס"ו-2006].

באשר לאופן גזירת עונשו של הנאשם, קבע המחוקק בתיקון 113 את המנגנון התלת שלבי, כפי פורט לאחרונה בהרחבה בע"פ 8641/12 סעד נ' **מדינת ישראל**, בעמ' 15 (05.08.2013):

בתיקון 113 קבע המחוקק מנגנון תלת-שלבי לגזירת העונש. בשלב הראשון - המקדמי, נדרש בית המשפט לבדוק האם הנאשם שלפניו הורשע בכמה עבירות, להבדיל מהרשעה בעבירה יחידה. במידה ומדובר בכמה עבירות, על בית המשפט לקבוע האם הן מהוות אירוע אחד או כמה אירועים נפרדים [...] בעקבות המסקנה שהתקבלה בשלב הראשון ימשיך בית המשפט לשני השלבים הבאים: בשלב השני קובע בית המשפט מתחם ענישה ראוי בהתחשב בעבירה ובנסיבות הקשורות בביצועה; ובשלב השלישי נבחנות הנסיבות שאינן קשורות לעבירה, ובהתחשב בהן גוזר בית המשפט על הנאשם עונש המצוי במתחם הענישה שנקבע בשלב השני (אלא אם מתקיים אחד משני חריגים שיפורטו להלן)" (ההדגשות אינן במקור).

העיקרון המנחה בענישה בסעיף 40ב לחוק, הינו אפוא עקרון ההלימה. לפי עקרון זה נדרש, כלשונו של החוק: "**קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו**". סעיף 40ג(א) לחוק קובע את השיקולים שעל בית המשפט להביא בחשבון בבואו ליישם את עקרון ההלימה.

יאמר כבר עתה, כי מצאנו שתיק זה הינו חריג במכלול נסיבותיו, זאת במספר אספקטים, שבהם הוא מתייחד - כאשר לצד כף החומרה המדובר במקרה המתאיין בנסיבות מצערות ובהן, מצבו הנפשי הדיכאוני הקשה של הנאשם עוד קודם ועובר לביצוע המעשה, הימנעות הנאשם מלפנות לקבלת טיפול רפואי ונפשי לאור מחשבתו, שהתבררה בדיעבד כמוטעית- שהוא לא מבוטח רפואית; וקשיי קליטה עם שובה של המשפחה מקנדה ובכלל זה אי יכולתו של הנאשם למצוא עבודה.

כבר נאמר לא אחת כי גזירת הדין קשה היא לעיתים מנשוא, במיוחד באותם מקרה בהם המציאות היא כה מורכבת עד שנדמה כי קיימת התנגשות מתמדת בין שיקולי ענישה שונים. בענייננו הנסיבות הקשות והטרגיות האופפות את כל שארע בדירת המשפחה בחודשים האחרונים, מצבו הדיכאוני של הנאשם, חששותיו לעתיד ולעתיד משפחתו, קשיי ההסתגלות חזרה, כל אלו, יוצרים דיסוננס משמעותי בין שני שיקולים, שאת שניהם משכלל בתוכו עקרון ההלימות, שהוא, עקרון המנחה, כאמור היום בידי הענישה. מחד מעשה העבירה הינו חמור וכך אף נסיבות ביצוע העבירה, ומנגד, נראה, כי מידת אשמו של הנאשם אינה מן הגבוהות, וזאת בהינתן מצבו הדיכאוני הקשה ומחשבותיו שהוא יפגע בעצמו ואולי אף יפגע בבני משפחתו, והכל מתוך אותו דיכאון ומחשבה כי אין מזור או תיקון למצב בו הוא שרוי.

קביעת מתחם העונש הולם

סעיף 40ג(א) לחוק קובע את השיקולים שעל בית המשפט להביא בחשבון בבואו ליישם את עקרון ההלימה.

השיקול הראשון שעלינו לבחון הינו הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו.

באשר לערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו, הרי הערך החברתי המוגן כאן הינו שלמות הגוף והנפש, קדושת החיים, כבוד האדם, ותחושת הביטחון של הקטינה בביתה ובחיק משפחתה.

באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, לנאשם היו מחשבות להרוג את בתו, אשתו ואת עצמו וכי המחשבה שהוא צריך לעשות מעשה כזה קיננה במוחו של הנאשם טרם המעשים והוא אף ציין כי חשב על כך שיהרוג את בתו כשבועיים קודם לכן. המעשה עצמו מתאפיין באלימות קשה, כאשר הנאשם חנק את המתלוננת למרות התנגדותה, ואף בהמשך לא חדל גם לאחר שאיבדה את הכרתה והנאשם הפסיק את מעשה החניקה רק משום שחשב שהיא מתה. אין זאת אלא שהנאשם עצמו אמר הן במשטרה והן בדבריו לבית המשפט, כי עשה מעשה נורא שאפילו חיה לא עושה.

חומרה נוספת קיימת בכך, כי העבירה נעשתה בין כותלי ביתה של הקטינה, ביתה שאמור להיות מבצרה, ובו היא אמורה להיות מוגנת מכל, כאשר העבירה בוצעה על ידי מי שאמור להיות אחראי עליה, להיטיב עימה, ולדאוג לשלומה הן הפיזי והן הנפשי. תחת זאת, הנאשם תוך ניצול כוחו ומעמדו כאביה, ניצול העובדה שהיא לא חששה ממנו ועל כן לא נקטה בכל אמצעי זהירות, חטא במעשה האלימות הקשה, בו ניסה לגרום למותה של בתו, בשר מבשרו.

באשר לאופן ביצוע המעשה - המעשה בוצע בצורה ברוטאלית - חניקתה בשתי ידיו ואחר כך שימוש בחגורה. לא רק אופן ביצוע המעשה מאיר את ענייננו בזרקור המציג תמונה קשה, אלא אף הנזק שעלול היה להיגרם מן המעשים-מותה של המתלוננת.

יש להתחשב בקביעת המתחם ב"קרבה לסייג לאחריות פלילית". בענייננו בהתאם לסעיף 40ט(א)(9) לחוק, אף ששללנו בהכרעת הדין את תחולתו של סייג אי שפיות הנפש ואף שקבענו כי הנאשם לא היה חסר יכולת של ממש להימנע מן המעשה, עדיין לא נעלמה מענייננו בקביעת המתחם קרבתו של הנאשם לאותו סייג, שכן אין חולק כי הנאשם סבל מדיכאון קשה באותה התקופה אשר השפיע בצורה מסוימת על מעשיו.

מתסקיר שירות המבחן עולה, שהנאשם ובני המשפחה חזרו ארצה מקנדה, לאחר שלא יכלו להישאר שם בשל בעיית היתר שהייה; המשפחה חוותה משבר קליטה; הנאשם חרד לעתידים המשפחתי והתעסוקתי והגיע ארצה במצב נפשי מעורער, חווה מצב דיכאוני והתקשה למצוא עבודה בשל המצב, ולא פנה לקבלת טיפול בשל כך שסבר שאין לו כיסוי רפואי, דבר שהיה שגוי. מהתסקיר אף עולה ביחס לעברו הנפשי של הנאשם כי עוד מגיל צעיר, לאחר שירות בצבא הרוסי, הוא חווה אירועי אלימות קשים ואף אושפז בבית חולים פסיכיאטרי, למרות האמור הנאשם תיפקד ועבד כטכנאי עוד בטרם עלייתו ארצה ואף לאחר עלייתו ארצה הוציא רישיון נהיגה על מלגזה. הנאשם עבר תאונת עבודה ולאחר מכן סבל מהתקפי חרדה ומצב דיכאוני, כאשר בסופו של דבר עזב את הארץ לקנדה בשל אירועים אותם חווה, לטענתו, כהתנכלויות.

מכל האמור עולה, כי הנאשם היה במצב נפשי קשה במועד ביצוע העבירה, אף על פי שהיה אחראי למעשיו, כפי שפורט בהכרעת הדין.

השיקול השני לצורך קביעת מתחם הענישה הינו מדיניות הענישה הנהוגה.

בע"פ 5797/11 **רוי צסן נ' מדינת ישראל** (5.8.2012) אישר בית המשפט העליון עונש מאסר של 9 שנות מאסר בפועל שהוטלו על המערער אשר הורשע בניסיון לרצוח את בת זוגו תוך שדקר אותה וגרם לנזקים פיזיים קשים. במסגרת גזר הדין נלקחה בחשבון גם העובדה שהוא היה שרוי בדיכאון באותו העת. מקרה זה הינו חמור מענייננו בשל תוצאותיו ופגיעתו הקשה במצבה הבריאותי של המתלוננת, אך יש בו כדי ללמד על תחום הענישה בעבירת ניסיון הרצח בנסיבות אלו.

בע"פ 75/04 **פלונת נ' מדינת ישראל** (28.6.2004) בית המשפט העליון אישר עונש של 10 שנות מאסר בפועל לאם שהורשעה בהריגת בנה (לאחר שהומרה ההרשעה ברצח להריגה על ידי בית המשפט העליון) לאחר שהשליכה אותו מחלון ביתה שבקומה השלישית. בית המשפט העליון קבע כי העונש משקף את מדיניות הענישה הראויה בהתחשב בכך שהאם סבלה מבעיות נפשיות אף על פי שנקבע כי בשעת המעשה הייתה אחראית למעשה.

בפ"ח (ב"ש) 915/00 **מדינת ישראל נ' אדרי מירב** (14.1.2001) הואשמה הנאשמת תחילה ברצח לאחר שקיפדה את חייו של פרי ביטנה כאשר בכך שגרמה לו לשברים בגופו ולאחר מכן חנקה אותו ואז עטפה אותו בניילון והשליכה אותו לפח האשפה. בשל נסיבות חייה הקשים ונוכח העובדה כי הייתה שרויה באותה העת במצב נפשי ושכלי קשה הוחלט להטיל עליה 45 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

באשר לפסיקה שהוגשה על ידי הצדדים, אתייחס תחילה לפסיקה שצורפה על ידי ב"כ המאשימה. ראשית אציין, כי נראה שמתחם הענישה שהוצע על ידי המאשימה בעניינינו הינו בין 12 שנות מאסר בפועל ל- 17 שנות מאסר בפועל, אינו תואם כלל את הנסיבות המיוחדות שבעניינינו ונראה כי המתחם נקבע בהתייחס לעבירות אלימות ונגע האלימות, ללא כל התאמה והתייחסות המתאימה והמתחייבת לנסיבות המעשה עצמו. מתוך כך אף פסקי הדין אשר צורפו על ידי ב"כ המדינה דנים במקרים חמורים בהרבה ממעשיו של הנאשם בעניינינו. כך למשל בע"פ 2910/09 **מולאט קאסיה נ' מדינת ישראל** (21.11.2011) דובר על בעל אשר דקר את אשתו ואם ילדיו דקירות רבות אשר נידון ל-17 שנות מאסר, כאשר הנסיבות המתוארות חמורות בהרבה גם בשל תוצאותיהן ואופן ביצוע המעשים מהמקרה שבפנינו וכאשר מדובר במספר קורבנות. אף דנ"פ 2541/10 **פלוני נ' מדינת ישראל** (06.06.2010) מתאר נסיבות חמורות ביותר אשר אינן רלוונטיות לעניינינו של ניסיון רצח ותקיפה של אב כלפי שני ילדיו התאומים כאשר אילץ אותה לטול תרופות כדי שיירדמו ולאחר שאחד מהם התעורר אף ניסה לחנוק אותו עד שאיבד הכרה, כאשר גם שם דובר שני קורבנות ובכך שהאב עזב את הבית לאחר מכן ולא הזעיק עזרה, בשונה לגמרי ממקרה זה.

נראה כי פסקי הדין אשר צורפו על ידי סנגורו של הנאשם רלוונטיים יותר לעניינינו. כך בע"פ 373/10 **אולגה בוריסוב נ' מדינת ישראל** (3.4.2011) אישר בית המשפט העליון עונש של 8 שנות מאסר של המערערת אשר סבלה מבעיות נפשיות והטביעה את בנה למוות בים. בשל התוצאה הקטלנית שם, המקרה אינו תואם את נסיבות עניינינו לגמרי, אך ניתן ללמוד ממנו באשר למידת העונש בנסיבות מסוג זה.

בע"פ 9703/09 **מלקה בהטה נגד מדינת ישראל** (30.4.2012) דובר על המערער אשר רצה לגרום למותה של בת זוגו בשל כך שרצתה להיפרד ממנו. הוא ניסה לדקור אותה בסכין ולאחר שנאבקה בו מנעה זאת נשך אותה בזרועה וחנוק את צווארה מאחור. בית המשפט המחוזי הטיל עליו 10 שנות מאסר בפועל כאשר עונש זה הופחת על ידי בית

המשפט העליון ל-6 שנות מאסר תוך שבית המשפט ציין כי מדובר במערער שנסיבותיו האישיות קשות וכן העובדה שלא נגרמו תוצאות פיזיות משמעותיות, כאשר גם בעניינינו למרבה המזל לא נגרמו פגיעות גופניות משמעותיות למתלוננת.

לאור כל המקובץ, ולאחר ששקלנו את מכלול נסיבותיו של המקרה שבפנינו, ובהתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ובמידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, מצאנו כי מתחם העונש ההולם הינו בין 6 ל- 9 שנות מאסר.

גזירת עונשו של הנאשם בתוך מתחם העונש ההולם

סעיף 40ג(ב) לחוק מורה, כי לאחר שנקבע מתחם העונש ההולם, על בית המשפט לקבוע את עונשו של הנאשם בתוך המתחם, וזאת בהתחשב בנסיבות חיצוניות למעשה העבירה כאמור בסעיף 40יא אשר חלקן רלוונטיות לעניינינו ובכלל זה:

הפגיעה של העונש בנאשם, לרבות בשל גילו; הפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם; הנזקים שנגרמו לנאשם מביצוע העבירה ומהרשעתו; נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו, וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב; מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה; שיתוף הפעולה של הנאשם עם רשויות אכיפת החוק; התנהגותו החיובית של הנאשם ותרומתו לחברה; נסיבות חיים קשות של הנאשם שהייתה להן השפעה על ביצוע מעשה העבירה; עברו הפלילי של הנאשם או העדרו.

בעניינינו הפגיעה של העונש בנאשם הנה רבה, שכן מדובר בנאשם ללא כל עבר פלילי, והשהות בכלא לתקופה כה ממושכת, יש בו משום פגיעה ממשית. באשר לפגיעה של העונש במשפחתו של הנאשם, הרי שירות המבחן שוחח עם אשתו אשר סיפרה אודות המצב הכלכלי הקשה עמו היא מתמודדת ללא כל מקור תמיכה משפחתי ואף סיפרה כי רצונה לשקם את התא המשפחתי ואת העובדה, שהיא והמתלוננת, בתם, מבקרות את הנאשם בכלא באופן סדיר והן סולחות לו על המעשה.

מכאן שנגרמו הן לנאשם והן למשפחתו נזק משמעותי.

נתון נוסף שהחוק מורה לנו לשקול בגזירת העונש, בתוך מתחם הענישה, הינו נטילת אחריות על ידי הנאשם. נדמה כי אף בעניין זה מתייחד עניינו של הנאשם. אכן טענת הנאשם בדבר פטור עקב חרטה נדחתה על ידנו מאחר והנאשם התחרט לאחר שחשב שהשלים את המעשה וסבר כי המתלוננת כבר אינה בחיים. עם זאת, הנאשם הצר על מעשיו ונטל אחריות מיד בתום מעשה העבירה, כאשר הבין שלמעשה בתו לא מתה וניתן להצילה. הנאשם התקשר למשטרה ובדבריו למוקדנית המשטרה חזר והדגיש שיבואו מהר למקום וישלחו אמבולנס כי כמעט הרג את בתו, תוך שהוא מפציר בהם לחוש למקום כדי להצילה. הנאשם מיד בחקירתו במשטרה הודה, שיתף פעולה עם רשויות החקירה באופן מלא, והביע צער רב על מעשיו. הנאשם חזר והדגיש כי אין סליחה למעשיו, כי מדובר במעשים חייתיים שאדם לא אמור לעשות אותם - "אני לא בן אדם, אני חיה. אפילו חיה לא יכולה לעשות דבר כזה את מה שעשיתי. אפילו חיה מגנה על הילדים שלה ומה שעשיתי אני, אין סליחה על זה. אני לא יודע איך יכולתי לעשות דבר כזה" (פרו' מיום 5.11.2013, עמ' 40, ש' 14-17).

זאת ועוד, ניכר ממקרא חוות הדעת וחוות הדעת הפסיכיאטריות שהוגשה בעניינו וכן דבריו בחקירה ודבריו לשירות המבחן, כי הנאשם מבטא מצוקה וצער עמוק על מעשיו, כאשר בתחילת שהותו במעצר היה חשש אף לאובדנות.

בנוסף, הנאשם נעדר עבר פלילי כאשר הן מהתסקיר והן מעדות המתלוננת עולה, כי יחסו של הנאשם למתלוננת או לאשתו לא התאפיין באלימות וכי אירוע האלימות הקשה נשוא כתב האישום, הינו זר לנאשם ולהתנהגותו.

מכל האמור נראה, שבעניינו מתקיימת אותה נסיבה במלוא עוצמתה כאשר הנאשם נטל אחריות מיד על מעשיו ופעל אף מיוזמתו מיד לתיקון מעשיו, כאשר הזעיק טיפול רפואי והבין את חומרת מעשיו, נטל אחריות עליהם, מביע אמפתיה לקורבן העבירה ודאגה לעתידה של משפחתו. עוד יצוין, ששירות המבחן ציין כי במידה וימשיך בטיפול מעקב פסיכיאטרי קבוע, קיימת הפחתה ברמת הסיכון להישנות עבירות דומות. בעניין זה אין לזקוף לחובת הנאשם את ניהול ההוכחות על ידו, שכן אין מדובר במי שכפר בביצוע המעשים או לא נטל אחריות עליהם, אלא בנאשם שהביע חרטה וצער רב על מעשיו, והגנתו התמקדה בעיקר בטענה בדבר מצבו הנפשי בעת ביצוע העבירות. עוד יוער, כי טענתו לתחולת סייג אי השפיות נדחתה כאמור, אך עדיין חלק לא מבוטל מהתיאורים וההערכות בדבר מצבו הנפשי עובר לביצוע העבירה, לא היו במחלוקת, היינו מוסכם על הכל שמצבו הנפשי היה מצב דיכאוני וקשה, ומכאן אין לומר שהגנתו היתה הגנה בדים או שמדובר בניהול הליך סרק על ידו.

עוד יש לציין, כי בפועל תוצאות מעשיו של הנאשם אינן חמורות, המתלוננת לא סבלה מפגיעה פיזית משמעותית וכפי שצוין בתסקיר, כיום השתלבה בלימודים ותפקודה טוב. מכאן שעל פני הדברים, אף שלא בזכות הנאשם תוצאות המעשה לא היו טרגיות, עדיין יש להתחשב גם בכך במסגרת השיקולים לגזירת עונשו של הנאשם.

התמונה המצטיירת אפוא הנה תמונה בעלת גוון טראגי, של נאשם אשר לו נסיבות חיים לא פשוטות; בתקופה שטרם ביצע העבירה, הנאשם היה במצוקה נפשית עמוקה וקשה עקב מצבו הדיכאוני, קשיי קליטה בחזרה לארץ, קושי למצוא עבודה, לחץ וחרדה מכך שהוא אינו מצליח לסייע בפרנסת המשפחה, הרגיש שאין טעם בחייו והיה נתון בלחץ.

נפנה אף לדברי השופט חיים ז"ל בעניין ע"פ 219/68 סנדרוביץ' נ' היועץ המשפטי לממשלה פ"ד כב (2) 286 (1968) - שם אב שסבל ממחלת נפש ניסה לרצוח את בנו שסבל מפגור כי "אינו דומה פושע העושה מעשה ביד רמה במצב נחושה, לשבר כלי אומלל שכזה, הנושא כבר עונש חמור מידי שמים".

לאור נסיבותיו הייחודיות של תיק זה כפי שפורט לעיל, נראה כי יש מקום לגזור את עונשו של הנאשם ברף התחתון של מתחם הענישה שצוין לעיל.

אשר על כן ולאחר שבחנו את טיעוני הצדדים, עיינו בתסקיר שרות המבחן ובהתחשב במכלול השיקולים שצוינו לעיל, אנו דנים את הנאשם לעונשים הבאים:

א. מאסר בפועל למשך שש וחצי שנים מיום מעצרו - 30.8.2012.

ב. מאסר מותנה של 18 חודשים וזאת למשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר, והתנאי הוא שלא יעבור בתקופה זו על העבירה בה הורשע בתיק זה, או כל עבירת אלימות מסוג פשע.

בשים לב לעובדה שהנאשם בקשר עם אשתו ובתו וממילא דואג לפרנסתן והן עצמן ביקשו שלא להחמיר עמו ומתוך התחשבות במצבו הכלכלי, נראה שאין מקום לפסיקת פיצוי.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום.

ניתן היום, י"ז תמוז תשע"ד, 15 יולי 2014, במעמד הצדדים.

יעל רז-לוי, שופטת

נתן זלוצ'ובר, שופט

ברוך אזולאי, שופט אב"ד